

Jan de Boer - Beeldend

WANDOBJECTEN

Jan de Boer, 1949, geboren te grijpskerk.
A.B.K. Academie Minerva Groningen, 1966-1971

Tekst: Hedy Buursma, kunsthistoricus

Atelier

In het atelier van Jan de Boer staan, willekeurig tegen een kastenwand geplaatst, een aantal lange, smalle objecten die gemaakt zijn van verschillende materialen zoals epoxyhars en masoniet; materialen die je ook tegenkomt in de bouw. Sommige zijn beschilderd met acryl of kersenbeits.

Licht en schaduw

Aan een witte muur hangen dicht naast elkaar, in een zorgvuldig gekozen ordening, objecten van eendere materialen en vergelijkbare afmetingen, maar vorm en kleur zijn net even anders. Licht, een mengeling van dag- en kunstlicht, glijdt over het zo ontstane beeld en werpt schaduwen op de muur die nauwelijks merkbaar verschuiven naarmate de tijd voorbijgaat. Niet alleen de muur is een wezenlijk onderdeel van het beeld geworden, ook het licht.

Licht beïnvloedt de materialen

Het zinsbegoochelende epoxyhars -het lijkt transparant, maar is het niet- weerkaatst het licht op een geheel andere wijze dan het al dan niet beschilderde masoniet. Het is fascinerend om te zien hoe de volumens onder invloed van het langzaam veranderende licht in subtiel wisselende verhoudingen tot elkaar komen te staan.

180 graden wandobject vergt actieve toeschouwer

De tijd die het kost om dit waar te kunnen nemen vergt veel geduld van de toeschouwer. Maar de toeschouwer hoeft niet zolang te wachten om een ander aanzicht te krijgen: een stap naar links -of naar rechts- iets meer naar voren of juist naar achteren- beschrijf met je voeten een halve cirkel en je krijgt een scala van beelden.

Het beeld (Jan spreekt van wandobject) heeft vele gezichten, maar zal zich nooit helemaal prijsgeven. Het stille, aandacht eisende, zeer hoge en in zichzelf gekeerde beeld verwijst naar niets anders dan zichzelf. De associaties met de bouw zolang de afzonderlijke elementen op de vloer staan, zijn verdwenen.

Ervaring en intuïtie

Aan de definitieve verschijningsvorm is een groot aantal beslissingen voorafgegaan. Deels intuïtief, deels gebaseerd op ervaring. Ervaring die op haar beurt intuïtief en proefondervindelijk is opgebouwd. Jan houdt van het experiment en heeft zich in de loop der jaren al doende vele materialen en technieken eigen gemaakt. Hij tast de grenzen van de mogelijkheden van het materiaal af om uiteindelijk een evenwicht te vinden tussen zijn wil en die van het materiaal.

Jan is geen theoreticus, ieder beeld (of schilderij) dat hij maakt is een vorm van expressie; een diep gevoeld verlangen zich artistiek uit te drukken in de meest uiteenlopende materialen: in de eerste jaren van zijn kunstenaarsbestaan in de meer traditionele, veelal schilderkunstige, materialen, na verloop van tijd -overgaand van twee- naar driedimensionaliteit- steeds minder traditionele, zoals pur-schuim, polyester, epoxyhars, M.D.F., masoniet.

Lang en smal

Hoe afstandelijk deze materialen op zich ook mogen zijn, Jan weet aan zijn beelden een geheimzinnige en vaak ook poëtische aanblik te verlenen. Hij is en blijft een romanticus. Ontroerend is een gipsen beeldje van een zittende figuur uit 1968, 'Zelfportret' getiteld (gemaakt tijdens zijn opleiding aan de Academie Minerva). Heel in de verte doet het denken aan "Le Penseur" van Rodin. Een peinzende, in zichzelf gekeerde, melancholieke man. Op de vraag: "Waarom zijn jouw beelden zo lang en smal?", antwoordde Jan eens: "Het verticale geeft een doorstroming aan, naar oneindigheid. Met je ogen tast je van onder naar boven af", om meteen te vervolgen: "Je wordt minder afgeleid dan bij horizontaal. Als toeschouwer sta je meer in het beeld... Lijfelijkere aanwezigheid".

Ruimte

Een bezoek aan een tentoonstelling van Jan is een overrompelende ruimtelijke ervaring, vanaf het moment dat je de tentoonstellingsruimte betreedt. "Ik wil mijzelf verrassen", antwoordde hij op de vraag waarom hij, na zoveel jaren, drie-dimensionaal was gaan werken. Jan verrast niet alleen zichzelf, maar ook de toeschouwer. Hij heeft zich niet alleen de ruimte binnen de contouren van een beeld eigen gemaakt, hij weet ook de ruimte daarbuiten te bespelen.

Werk van Jan de Boer is te zien op zijn website:
www.jandeboer-beeldend.nl